

ХАНС КРИСТИАН АНДЕРСЕН ЛАЙКУЧКАТА

Превод от датски: Светослав Минков, —

chitanka.info

И тъй, слушай сега!

Извън града, край самия път, се гушеше лятна къщичка. Навярно и ти си я виждал. Пред къщичката имаше градинка с боядисана ограда, а зад оградата до вадичката, сред гъстата зелена трева, бе поникнала малка лайкучка. Слънцето ѝ пращаше също такива светли и топли лъчи, каквито пращаше на големите прекрасни цветя в градината, и затова тя растеше не с дни, а с часове.

Една сутрин лайкучката разтвори малките си ослепително бели листца, които окръжаваха мъничкото жълто слънчице в средата също като слънчевите лъчи. Тя не мислеше, че никой не ще я види тук, в тревата, а също не мислеше, че е бедно, презряно цвете. Не, тя беше много доволна и радостна. Обърната право към слънцето, тя гледаше и слушаше песента на чучулигата, която се виеше високо-високо над земята.

Малката лайкучка се чувствуваше толкова щастлива и весела, сякаш този ден беше голям празник, а не обикновен понеделник. Децата бяха на училище и докато те седяха на чиновете си и се учеха, тя също тъй седеше върху зеленото си стръкче под лъчите на топлото слънце. Лайкучката слушаше чучулигата и ѝ се струваше, че в нейната песен се говори за това, което тя сама чувствуваше в тишината. С дълбока почит гледаше тя щастливата птичка, която можеше да пее и да лети, но туй не я огорчаваше, нито я караше да завижда. „Нали гледам и слушам всичко — мислеше си тя. — Слънцето ми свети, а вятърът ме целува. О, колко съм щастлива.“

Зад оградата растяха много хубави, гордо изправени цветя. Колкото по-малко ухаеха те, толкова по-горделиви бяха. Божурите се надуваха, колкото можеха, за да изглеждат по-големи от розите. Но работата не е в големината. Лалетата блестяха във великолепни багри. Те знаеха много добре това и стояха изправени като стрели, за да се виждат отдалече. Никое от тях не обръщаше внимание на скромното цвете, което растеше зад оградата. Затова пък лайкучката не можеше да им се нагледа и си мислеше: „Колко гиздави и хубави са те! Навярно при тях ще дойде на гости чудната птичка! Слава Богу, че аз съм наблизко, за да ѝ се полюбувам!“ Но щом помисли това, наоколо се разнесе чуруликане и чучулигата се спусна долу, но не при божурите и лалетата, а право в тревата, при бедната лайкучка. И лайкучката се разтрепери от радост и просто не знаеше какво да мисли.

Птичката скачаше около нея и пееше: „Ах, каква хубава, мека тревица! Какво мило цветенце със златно сърце и сребърна рокличка!“ И наистина жълтото кръгче на лайкучката приличаше на злато, а белите листца наоколо светеха като сребро.

Колко щастлива беше лайкучката! Не, това никой не може да разбере. Птичката я целуна с клюна си, изпя ѝ една песничка и после се издигна отново към синьото небе. Измина четвърт час, докато цветето се опомни и дойде на себе си. Радостна и засрамена, лайкучката погледна другите цветя в градината: нали те видяха каква чест ѝ бе направила чучулигата. Те трябваше да разберат нейната радост! Но лалетата се надуха и станаха още по-важни от по-рано, а лицата им почервенияха от гняв. Божурите също щяха да се пръснат от гордост. Добре, че те не знаеха да говорят — иначе лайкучката щеше да си изпати. Бедното цвете разбра изведнъж, че те са сърдити, и туй много го огорчи.

В същото време в градината влезе едно момиченце с голям остър нож в ръцете. То се приближи до лалетата и ги изрязва едно по едно. „Ах! — въздъхна лайкучката. — Колко страшно е това! Ето, няма ги вече!“ После момиченцето отнесе лалетата със себе си. А лайкучката се радваше, че е бедно, просто цвете и расте не в градината, а в тревата зад оградата. Тя бе изпълнена с дълбока признателност и когато слънцето залезе, сви листцата си, заспа и цяла нощ сънува за слънцето и чудната птичка.

На следната утрин, когато цветецът протегна отново към слънцето като ръчички своите бели листца, наоколо му се разнесе пак гласът на птичката, но този път песента ѝ беше тъжна. Да, бедната чучулига не беше вече весела! Тя бе уловена и стоеше в клетка до отворения прозорец. Тя пееше за свободата, за ясната шир на небето, пееше за младата зелена ръж из полята и за чудните пътешествия, които можеше да направи високо-високо във въздуха. Бедната птичка беше натъжена, защото седеше затворен в клетка.

На малката лайкучка много ѝ се искаше да ѝ помогне. Но как да стори това — не можеше да измисли. Сега тя забрави колко хубаво е наоколо, колко приятно грее слънцето и как чудно святкат белите ѝ листца. Ах, тя мислеше само за уловената птичка, на която с нищо не можеше да помогне!

В това време в градината влязоха две малки момчета. Едното държеше в ръцете си нож, също такъв голям и остър като оня, с който момиченцето отрязва лалетата. Те отидоха право при лайкучката, но тя не се досети какво ще правят.

— Ето, оттук можем да изрежем хубав чим за чучулигата! — рече едното от момчетата и започна да изрязва около лайкучката един четириъгълник с трева тъй, че тя остана в средата.

— Откъсни цветето! — каза другото момче.

Лайкучката затрепери от страх, защото ако я откъснаха, щеше да умре. А на нея ѝ се искаше да живее и да попадне заедно с чима в клетката на чучулигата.

— Не, да го оставим! — отвърна първото момче. — Тъй е по-хубаво.

И лайкучката попадна в клетката при чучулигата.

Но бедната птичка тъжеше за изгубената си свобода и се биеше с криле о железните пръчки на клетката. А лайкучката не можеше да ѝ каже нито думица за утеха, макар, че много ѝ се искаше да стори това. Тъй измина времето до обяд.

— Тука няма вода — оплакваше се уловената чучулига. — Те си отидоха и забравиха да ме напоят. Гърлото ми пресъхна, в гърдите ми има сякаш огън, а въздухът е тъй тежък! Ах, аз трябва да умра, да се разделя с топлото слънце, с приятната зеленина и с целия свят!

Тя натисна клюна си във влажния чим, за да се разхлади малко и погледът ѝ падна върху лайкучката. Тогава птичката ѝ кимна с главица, целуна я с клончето си и рече:

— И ти ще увехнеш тук, бедно мъничко цвете! Тебе и това парче зелена тревица ми дадоха те вместо целия широк свят! Те мислят, че всяка билка може да бъде за мен зелено дърво и всяко от твоите бели листца — ухаещо цвете! Ах, ти ми спомняш само колко много съм изгубила!

„Да можех да я утеша!“ — мислеше си лайкучката. Но тя не можеше да помръдне нито един листец. Само уханието, което излъчваше, беше по-силно от всякога. Птичката забелязваше това, но не докосваше цветеча и сърцето ѝ се пръсна от мъка. Сега вече лайкучката не можеше да свие листцата си и да заспи както по-рано. Тъжна и болна, тя наведе глава към земята.

Чак на другата сутрин дойдоха момчетата и като видяха мъртвата птичка, заплакаха горчиво. Сетне те изкопаха хубаво гробче, украсиха го с цветя, а трупа на чучулигата сложиха в красива червена кутийка. Погребаха бедната птичка с всички почести! Докато тя живееше и пееше, те не се сещаха за нея, държаха я в клетка и я измъчваха с жажда, а сега, когато беше мъртва, я окичиха с цветя и я оплакаха!

А чима с лайкучката изхвърлиха на прашния път. Никой и не помисли за цветето, което обичаше толкова много малката птичка и искаше да я утеши.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.